

พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 PRINCIPLE'S LEADERSHIP BEHAVIORS EFFECTING TO THE SUFFICIENCY ECONOMY PHILOSOPHY IN SCHOOLS UNDER CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE II

ทิพวรรณ ผสมทรัพย์,¹ ศิริวัฒน์ จิระเดชประไพ,² ทวีศิลป์ กุลนภาดล³

¹นักศึกษาศาสาวิชาวิชาการบริหารการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ตำบลหน้าเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

³อาจารย์ที่ปรึกษาช่วย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ตำบลหน้าเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ

การบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 403 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับมาก ($r_{xy} = .735$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมุ่งความสำเร็จ และพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 และใช้พยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้ โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 59.2% นั่นคือ ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 59.2

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้นำ, ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

The purpose of this research were to study for Principle's Leadership Behaviors whith Integration of Sufficiency Economy Philosophy in schools and find the relationship between Principle's Leadership Behaviors whith Integration of Sufficiency Economy Philosophy in schools management . To study Principle's Leadership Behaviors which effectiveness for Model whith tegtration of Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office II . The sample consisted 403 of administrators and teachers, The data were collected through questionnaire where the answer choices were given in 5 levels. Statistical analysis were composed of calculation of average score, standard deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression Analysis. In this research, it was found that

1. Principle's Leadership Behaviors in schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office II of which overall outcomes are in good satisfaction level.
2. Productivities of directors' performance in the sustainable practice of which overall outcomes are in high satisfaction level.
3. The relationship between leadership behavior and productivities defined in the sustainable context were found in positive outcome. The relationship was found ($r_{xy}=.735$) with the statistical significance of 0.05.
4. Achievement - Oriented Leadership and Supportive Leadership. The relationship between effectiveness for Model whith Integration of Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office II and mutually predicted effectiveness for Model whith Integration of Sufficiency Economy Philosophy in schools under Chonburi Primary Educational Service Area Office II. Forecasting efficiency 59.2% and The relationship can be used as a predication for leadership behavior and productivities in the context of sustainable philosophy with the accuracy of 59.2 %.

Keywords: Leadership Behavior, Performance Productivity, Sustainable Philosophy

ภูมิหลัง

การพัฒนาคนถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่หลายๆ ประเทศได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญ ประเทศไทยโดยรัฐบาลองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานพัฒนาคนและสังคม ดังจะเห็นได้จากภาพรวมของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-7 สรุปได้ว่า “เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน” ทำให้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้ปรับแนวคิดการพัฒนาประเทศใหม่จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นประเด็นหลักมาเป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไปพร้อมกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดการพัฒนาที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” โดยให้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและเปลี่ยนวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล แต่วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 ทำให้การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการพัฒนาไม่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามสังคมไทยได้เริ่มรับรู้ถึงหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้รับการขานรับอย่างกว้างขวางในขณะที่ยังคงเผชิญกับภาวะวิกฤตครั้งสำคัญของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้ัญญาหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยสู่ความอยู่ดีมีสุข พร้อมทั้งยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง มีคุณภาพและยั่งยืน ควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนกระบวนการวางแผนจากการดำเนินการ “โดยราชการเพื่อประชาชน” เป็นการมี “ประชาชนเข้าร่วม” ให้คนเป็นผู้ตัดสินใจหรือกำหนดทิศทางการพัฒนาที่คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีเพื่อพร้อมรับความเสี่ยงบนฐานของความรอบรู้ความรอบคอบ ความเพียรและคุณธรรม [1]

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการประยุกต์ใช้และมีผลอย่างเป็นรูปธรรมในช่วงที่ประเทศไทยเผชิญวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 และเป็นแนวทางปฏิบัติอันสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้พ้นจากภาวะวิกฤตทั้งวิกฤตเศรษฐกิจโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยรวมถึงวิกฤตที่เกิดขึ้นภายในประเทศทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตการเมือง และวิกฤตทางสังคม การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติ ได้ส่งผลให้ประเทศไทยเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน ขณะที่บางเรื่องอยู่ในระหว่างการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและประชาชนได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงรุนแรงในเบื้องต้นแต่สามารถฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ความก้าวหน้าในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนเพื่อมุ่งหวังให้เกิดภูมิคุ้มกันแก่ตัวเอง ครอบคลุม องค์กร สังคมและประเทศมีหลายประการ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ภายใต้อภินิหารการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ผันผวน ซับซ้อนและคาดการณ์ผลกระทบได้ยาก แม้ว่าในภาพรวมสังคมไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่แข็งแกร่งแตกต่างกันไปทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชนและสังคมแต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศต้องเผชิญกับความเสี่ยงในหลายมิติ โดยเฉพาะความเสี่ยงจากการบริหารภาครัฐที่อ่อนแอ โครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่สามารถรองรับการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งความเสี่ยงจากความเสื่อมถอยของค่านิยมที่ดีงามในสังคมไทย ความเสื่อมโทรมของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเสริมสร้างทุนที่มีอยู่ของประเทศให้เข้มแข็ง ทั้งทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมเพื่อเตรียมพร้อมให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 จึงมีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” รวมทั้ง “สร้างสมดุลการพัฒนา” ในทุกมิติ และขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปบนทางสายกลาง เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคมชนบทกับเมือง เตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน”

ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วย “ความเพียร” จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัวชุมชน สังคม และประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีงแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำวิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริและนโยบายรัฐบาลรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศไทยโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพโดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานานพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง [2]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งมีเป้าประสงค์ ให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกลยุทธ์ ข้อที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำแนวคิด หลักปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ตลอดจนประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันโดยมีเป้าหมายการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกแห่ง และกำหนดให้มีการคัดเลือกสถานศึกษาที่จัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ เพื่อสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ตลอดจนการกำหนดยุทธศาสตร์การบริหารสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวงศึกษาธิการและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้นักเรียนทันต่อเหตุการณ์ ในยุคโลกาภิวัตน์ รู้จักคิด เข้าใจปัญหาสภาพแวดล้อม พร้อมรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ พัฒนาคุณภาพชีวิตมีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเอง และสังคมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน [3]

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียนในปี 2554-2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 112 แห่ง ผ่านการประเมินสถานศึกษาพอเพียงในปี 2554-2555 จำนวน 50 แห่ง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 44.62 [4] ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสนใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จัดการศึกษามีมากขึ้น แต่ขาดองค์ความรู้และเครื่องมือ ซึ่งทำให้ต้องหันมามองย้อนกลับไปพิจารณาเกี่ยวกับการบริหารองค์การเสียใหม่ว่าการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่โรงเรียน จะสำเร็จตามเป้าประสงค์หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการโรงเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพเป็นอันดับแรก กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญดังกล่าวและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อปลูกฝังค่านิยมให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่ พอเพียงและเห็นคุณค่าของทรัพยากร ต่างๆ ฝึกรการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกัน รับผิดชอบเพื่อให้มีความพอเพียงและยั่งยืนสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราช ดำรัสและนโยบายรวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศไทยโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพโดยใช้รูปแบบ การจัดการศึกษาบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง [5] โดยกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้นำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติในทุกระดับ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยมีวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาโรงเรียนในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ ผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนเป็น 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เป็นการพัฒนาแนวทาง การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 2 เป็นการพัฒนาคูคณาจารย์ ยุทธศาสตร์ที่ 3 เป็นการขยายผลและพัฒนาเครือข่าย ยุทธศาสตร์ที่ 4 เป็นการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และยุทธศาสตร์ที่ 5 เป็นการพัฒนาระบบ การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนา บุคลากร [7]

ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อผลกระทบที่ทำให้ทัศนคติ แรงจูงใจและผลการปฏิบัติงานของ คนในองค์กรแตกต่างกันได้มาก แต่ประเด็นที่น่าศึกษา คือ การที่ผู้นำบางคนสามารถชนะใจผู้ใต้บังคับบัญชาจนทำให้เขา เหล่านั้นผูกพัน ทุ่มเททำงานแบบถวายชีวิต แต่ในเวลาเดียวกันผู้นำบางคนก็เป็นผู้ที่ถูกจงเกลียดชังจากผู้ร่วมงาน อาจถึง ขั้นรวมกลุ่มกันเพื่อขับไล่ก็มีอยู่เช่นกัน ในยุคก่อนมีการเชื่อกันมากกว่าปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของผู้นำนั้นน่าจะอยู่ที่ บุคลิกลักษณะของผู้นำเป็นสำคัญ แต่จากการพิสูจน์กันอย่างต่อเนื่องกับปรากฏว่า บุคลิกลักษณะเป็นเพียงปัจจัยประกอบ ส่วนน้อยเท่านั้นและไม่มีอิทธิพลเท่าใดนัก จากการศึกษาค้นคว้าในเวลาต่อมาได้กลับมามุ่งสนใจที่พฤติกรรมผู้นำ (Leadership behavior) ซึ่งหมายถึง แบบของพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้นำที่มีความเหมาะสมที่ผู้นำควรจะทำประพฤติปฏิบัติ เพื่อเอาชนะใจผู้ร่วมงาน เช่น การให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานมีอิสระในการทำงานด้วยตนเอง การเข้าไปร่วมเป็นผู้ชี้แนะ และลงมือทำด้วยกันกับกลุ่มหรือการใช้วิธีประชาธิปไตยสูง หรือการมีส่วนร่วม เป็นต้น

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งในหน่วยงานที่จะต้องแสดงบทบาทพฤติกรรมผู้นำ [9] ประกอบผู้บริหารต้องเป็นผู้นำโดยตำแหน่งซึ่งนอกจากต้องปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารแล้วยังต้องรับผิดชอบต่อผลของ ความสำเร็จของงานทั้งปวงในหน่วยงานด้วย [7] และในการที่ผู้บริหารจะดำเนินการบริหารการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ อย่างมีคุณภาพนั้น ยังมีองค์ประกอบหลายด้านที่สำคัญ นอกจากการจัดโครงสร้างงานอย่างเหมาะสมแล้ว บุคลากรต้องมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบในภาระหน้าที่สูงด้วย ผู้บริหารจะต้องเน้นผู้มีความรู้ ต้องสามารถแสดง พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงาน เพราะพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารการศึกษาซึ่งถ้ามี

การบริหารและการจัดการที่ดี หน่วยงานก็จะสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพราะการบริหารและการจัดการที่ดีเป็นปัจจัยชี้ขาดความสำเร็จ [8]

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 1,310 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 112 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 112 คน และครู จำนวน 1,198 คน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 403 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 112 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selected) คือ เลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 291 คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามเพื่อสำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้วิจัยกำหนดระดับคะแนนการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนเป็น 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment correlation coefficient) และสถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ และพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม
2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับมาก ($r_{xy} = .735$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมุ่งความสำเร็จ และพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และใช้พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 59.2% นั่นคือ ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 59.2

อภิปรายผลการวิจัย

1. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ดังนี้ พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ พฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จและพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจากครูเห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุนโดยที่ผู้บริหารมีสิ่งกระตุ้นให้ทำงาน ผู้บริหารใช้กิริยาท่าทางที่สร้างความรู้สึกที่ดี และผู้บริหารมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่องยั่งยืน มีพฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการโดยการที่ผู้บริหารบอกกฎระเบียบต่างๆ ในการทำงานผู้บริหารกำหนดให้มีการทำงานตามมาตรฐาน ผู้บริหารอธิบายขั้นตอนเกี่ยวกับงานที่คาดหวังอย่างชัดเจนพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จโดยการที่ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารส่งเสริมให้พัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และผู้บริหารกำหนดเป้าหมายการทำงานที่สร้างความท้าทายผู้บริหารมีพฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วมโดยที่ผู้บริหารมีการขอคำแนะนำเกี่ยวกับการทำงานให้สำเร็จจากผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ และผู้บริหารมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปฏิบัติงานต่างๆ อยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริเกรียงไกร ธรรมโชติ [9] ได้ทำการวิจัยเรื่องศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดฉะเชิงเทราเป็นผู้นำแบบกึ่งสัมพันธ์สูงและมิตรสัมพันธ์สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธงชัย หมั่นสา [10] ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า มีสภาพภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการดำเนินถึงความเป็นปัจเจกบุคคลมีการปฏิบัติสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และการกระตุ้นทางปัญญา ตามลำดับ ส่วนสภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของนาฏยา เวียงนนท์ [11] ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติตนตามคำสอนทางศาสนา ครูจัดกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติเกี่ยวกับ การประหยัดและการออม ครูจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีความรอบรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ครูจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลัทธิ หรือความเป็นไทยและครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนใช้ความรู้อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารดำเนินการให้โรงเรียนส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่นการทำบุญ การฝึก อบรมจิต การร่วมกิจกรรมทางศาสนา โรงเรียนให้มีการติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เช่นการทดสอบความรู้ ผลงาน และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน และโรงเรียนส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น จัดนิทรรศการ การจัดประกวด การหาความรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีต่างๆ และด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมและปลูกฝังให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน อดทน มีความรับผิดชอบ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ครูจัดทำเครื่องมือนวัตกรรม ประเมินผลการเรียนรู้ครอบคลุมด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วชิราวุธ ปานพรม [12] ได้ศึกษาสภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1 พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ด้านการบริหารการ

จัดการสถานการศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา เอกนิพนธ์ [13] ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอน ผู้รับผิดชอบงานวิชาการและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัญญา จารุจินดา [14] ได้ทำการวิจัย แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่าแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริหารงานวิชาการด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกระดับมาก ($r_{xy} = .735$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนมีระดับพฤติกรรมผู้นำในระดับมาก จึงส่งผลถึงประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จันธิดา ผ่านสอน [15] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ อุดม พินธุรักษ์ [16] ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคล

4. พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาแบบมุ่งความสำเร็จ และพฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 และใช้พยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ โดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 59.2% นั่นคือ ตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ได้ร้อยละ 59.2 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนิต ทองอาจ [17] ที่ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ด้าน คือ การกระตุ้นการใช้ปัญญาของผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์เท่ากับ .592 สามารถ อธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 35.00 ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคลของผู้บริหารมีค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์เท่ากับ .629 สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 39.60 และด้านการสร้างบารมีของผู้บริหาร มีค่าสัมประสิทธิ์ การพยากรณ์เท่ากับ .648 สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 41.90

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

(1) พฤติกรรมผู้นำแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ

(2) พฤติกรรมผู้นำแบบสั่งการ ผู้บริหารไม่ควรใช้คำสั่งเกี่ยวกับการทำงาน ผู้บริหารควรบอกถึงวิธีการทำงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย และผู้บริหารควรกำหนดระยะเวลาในการทำงาน

(3) พฤติกรรมผู้นำแบบสนับสนุน ผู้บริหารควรใช้วาจาที่สร้างความรู้สึกที่ดี ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความต้องการในเรื่องผลตอบแทน และผู้บริหารควรมีเทคนิค วิธีกระตุ้นให้ทำงาน

(4) ด้านพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายเกี่ยวกับการพัฒนางาน ผู้บริหารควรให้กำลังใจในขณะปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2) ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน มีข้อเสนอแนะดังนี้

(1) ด้านการบริหารจัดการ โรงเรียนควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอเพียงมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนควรทบทวน ปรับปรุงพัฒนา โครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องหรือรองรับการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและโรงเรียนควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการกิจกรรมและการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติงานของ สถานศึกษาให้ครอบคลุมและพัฒนาการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักการสำรวจรวบรวมองค์ความรู้ของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เผยแพร่และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองมาปฏิบัติจริงในโรงเรียนตามแนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูควรจัดกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการมีวินัยในการใช้จ่าย ครูส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังให้นักเรียนเห็นประโยชน์ และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และครูควรจัดกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการพึ่งตนเอง โดยการผลิตหรือสร้างรายได้

(4) ด้านการพัฒนาบุคลากร โรงเรียนควรยกย่อง ชมเชย เชิดชู นักเรียน ครู ที่ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาโดยการส่งเสริมและปลูกฝังให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติตน ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์กับการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- [3] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2557). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2
- [4] _____. (2556). *รายงานผลการดำเนินโครงการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่สถานศึกษา*. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2.
- [5] กระทรวงศึกษาธิการ. (2550 ก). *ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550 – 2554)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- [6] _____. (2550 ข). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และ วิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [7] วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2547). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- [8] วีระ ประเสริฐศิลป์. (2546). *ผู้บริหารมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- [9] สิริเกรียงไกร ธรรมโชติ. (2549). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราขณครินทร์.
- [10] ธงชัย หมื่นสา. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [11] นาฎยา เวียงนนท์. (2552). *พฤติกรรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- [12] วชิราวุธ ปานพรม. (2551). *ศึกษาสภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกลนคร
- [13] พรนภา เอกนิพนธ์. (2551). *ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกลนคร.

- [14] สัญญา จารุจินดา. (2551). แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอชุมพล จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- [15] จันธิตา ผ่านสอน. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [16] อุดม พินธุรักษ์. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- [17] ธนิต ทองอาจ. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.